

26. Місцевий. Петлюрівські «соціалісти». *Дзвін*. 1924. Ч. 80. 15 лист. С. 3.
27. Посли Волині. *Українська нива*. 1930. Ч. 47. 17 лист. С. 1.
28. Посли Волині в комісіях. *Українська нива*. 1931. Ч. 4. 1 лют. С. 2.
29. Православные церковные дела в Сейме. *Воскресное чтение*. 1931. № 10. 8 марта. С. 89.
30. Привітання Установчих Зборів. *Українська нива*. 1931. Ч. 35–36. 28 лист. С. 2.
31. Реабілітовані історією: Волинська область. Кн. 2/редкол. тому: Р. І. Курилюк (голова), М. М. Кучерепа (відп. секретар) [та ін.]. Луцьк: Надстир'я, 2013. 606 с.
32. Товариство ім. митрополита Петра Могилы у Луцьку. *Літопис Волині*. 1962. Ч. 6. С. 99.
33. Тризуб. 1932. Ч. 25–26. 19 черв. С. 37.
34. *Українська нива*. 1936. № 17. 18 жовт. С. 6.
35. Українська політична еміграція 1919–1945. Документи і матеріали/ред. кол.: Ю. А. Левенець, В. А. Смолій та ін.; упоряд.: В. С. Лозицький (кер.), О. В. Бажан, С. І. Власенко, А. В. Кентій. Київ: Парламент. вид-во, 2008. 928 с.
36. Федчук О. Динаміка змін у викладацькому складі Волинської духовної семінарії (1945-1964 рр.). *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. Вип. 13. 2016. С. 86–92.
37. Posłowie i senatorowie Rzeczypospolitej Polskiej. 1919-1939. Słownik biograficzny. T. 1. A–D / Autor Małgorzata Smogorzewska; redakcja nauk. Andrzej Krzysztof Kunert. Warszawa: Wydawnictwo Sejmowe, 1998. S. 175.

Давидюк Руслана. Евгений Богуславский: проблемы сотрудничества с политическими режимами. В научной статье на основе архивных документов анализируется жизнь педагога, руководителя Винницкого городского филиала Подольского губернского украинского совета Евгения Богуславского, который стоял у истоков и был директором Винницкой украинской гимназии. Как представитель земской управы, организовывал в мае 1920 г. на вокзале в Виннице встречу Симона Петлюры и Юзефа Пилсудского. После поражения революции эмигрировал в Польшу, поселился в Волынском воеводстве. В межвоенный период учительствовал, избирался послом Польского сейма, занимался политической, редакторской, кооперативной, церковно-религиозной деятельностью. Известный как инициатор образования «Общества имени митрополита Петра Могилы», «Волынского общественного комитета помощи голодающим в Советской Украине». В статье на основе архивно-уголовного дела установлены неизвестные донныне обстоятельства жизни Е. Богуславский как узника «Монтелупиха» в период нацистской оккупации. Прослеживается сотрудничество Е. Богуславского с большевистскими спецслужбами в советский период, а также его арест органами МГБ.

Ключевые слова: украинская революция, политическая эмиграция, посол, нацистский режим, большевистская власть, МГБ.

Davydiuk Ruslana. Yevhen Boguslavsky: the Problems of Cooperation with Political Regimes. The article analyses life of educator, the chief of Vinnytsya City Branch of Podolian Provincial Ukrainian Council Yevhen Boguslavsky, who was the down of and was the director of Vinnytsya Ukrainian gymnasium on the basis of the archival documents. As a representator of a zemstvo's council, in May 1920 he organized the meeting of Josef Pilsudski and Simon Petliura at the railway station. After the fail of revolution he emigrated to Poland and settled in Volhyn Voivodeship. In the interwar period he worked as a teacher, was a member of Polish Sejm, he was engaged in political, editorial, cooperative and religious activities in Volhynian Voivodeship. He's known as an initiator of formation of «The Association named after metropolite Petro Mogyla» and «Volhynian public committee of aid for starving in Soviet Ukraine». On the basis o archival materials the article enquires Yevhen Boguslavsky's life circumstances which were unknown to this day, as a prisoner of the «Montelupi» under the conditions of Nazi occupation. Cooperation between Yevhen Boguslavsky and Bolshevik secret services in Soviet period and is arrest by the MSS is observed.

Key words: Ukrainian revolution, political emigration, ambassador, Nazi regime, Bolshevik authorities, MSS.

Стаття надійшла до редколегії
03.10.2017 р.

УДК 94(477.82)''1919/1939'':351.74+94(438)''1919/1939'':351.74

Олег Разиграєв

Польська поліція в Олиці між двома світовими війнами: організація та діяльність

¹ © Разиграєв О., 2017

У статті на основі маловідомих документів із фондів Державного архіву Волинської області висвітлено функціонування польської державної поліції в Олиці в 1919–1939 рр. Особливу увагу звернуто на організаційну структуру та основні напрями діяльності.

Ключові слова: поліція, Олика, Волинь, безпека, постерунок, організація.

Постановка наукової проблеми та її значення. Упродовж 1919–1939 рр. Західна Волинь належала до складу міжвоєнної Польської держави – Другої Речі Посполитої й в адміністративному плані становила Волинське воєводство з центром у м. Луцьку, яке в 1921 р. складалося з дев'яти повітів [36, с. 216–217]. У 1919–1921 рр. у регіоні тривало формування польських органів влади та управління, правоохоронних структур, судочинства тощо. Поступово налагоджувала свою діяльність і поліція, на яку, особливо після завершення воєнних дій, у непростій суспільно-політичній і соціально-економічній ситуації покладалися важливі функції щодо підтримки безпеки.

Польська державна поліція постала відповідно до закону сейму Другої Речі Посполитої від 24 липня 1919 р. й становила державний озброєний орган виконавчої влади, призначений для охорони безпеки панівного порядку [35, с. 635–641]. Внутрішня структура поліції охоплювала три корпуси: загальний, кримінальний і політичний. Її територіальна організація відповідала адміністративному поділу держави. Так, під керівництвом Головного управління державної поліції функціонували окружні (із 1924 року – воєводські) управління, повітові управління, комісаріати й дільниці (постерунки), що розміщувалися на території гмін. Чільне місце в структурі органів внутрішніх справ Волинського воєводства займали поліцейські структури в місцевості Олика, яка віддавна була пов'язана з династією Радзивілів.

Аналіз досліджень цієї проблеми. Закономірно, що питання минувшини міжвоєнних польських поліцейських структур виступало предметом зацікавлення здебільшого серед дослідників Польщі. Ми можемо відзначити праці А. Пеплонського [32], А. Місюка [31], Р. Літвінського [29–30] та ін. Вітчизняна радянська історіографія зверталася до окресленої тематики в контексті боротьби поліції з комуністичною активністю на теренах Західної України (Р. Оксенюк [26]). Сучасна українська історична наука розглядала діяльність польських органів внутрішніх справ переважно крізь призму їх протидії українському національному руху та більшовицько-диверсійній антипольській діяльності в міжвоєнний період (О. Зайцев [22], М. Кучерепа [24–25], Р. Давидюк [24], М. Гон [1], О. Купчик [23]). Водночас функціонування поліцейських структур у місцевості Олика взагалі опинилося поза увагою як вітчизняних, так і зарубіжних учених.

Мета статті – висвітлення окремих аспектів організації та діяльності польської державної поліції в Олиці.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. У міжвоєнний час Олика адміністративно становила сільську гміну з центром в однойменному містечку, яке мало статус міської гміни. У першій половині 1920-х рр. вона належала до Дубенського повіту Волинського воєводства. Натомість із 1 січня 1925 р., відповідно до розпорядження Ради міністрів Польщі від 16 липня 1924 р., Олика адміністративно перейшла в підпорядкування Луцького повіту [34, с. 998]. Згідно з розпорядженням Міністра внутрішніх справ Б. Перацького від 23 січня 1934 р. межі містечка Олика були частково зменшено з 1 квітня того самого року [33, с. 278]. У 1921 р. Олицьку гміну населяло близько 9,6 тис. осіб. Станом на 1938 тут проживало вже 15,8 тис. осіб. Саме ж місто в 1921 і 1938 рр. населяло, відповідно, близько 4,3 і 6,6 тис. осіб [37, с. 3–4].

Польську державну поліцію в Олиці представлено постами (постерунками, дільницями), яких у зазначеній гміні в різний час міжвоєнного періоду нараховувалося від одного до двох. Дільниці державної поліції в системі органів внутрішніх справ Другої Речі Посполитої були низовими й водночас найчисельнішими структурами. До їхніх основних функцій входив контроль за дотриманням громадського порядку та суспільного спокою, розслідування злочинів, а також допомога адміністративній і судовій владі на території, підконтрольній певній дільниці. На чолі постерунку стояв комендант (старший пшодовник або пшодовник державної поліції – *О. Р.*), який здійснював нагляд за підпорядкованими йому службовцями поліції, забезпечував їхню підготовку та відповідав за озброєння останніх. У віданні коменданта були також канцелярія й управління господарськими справами. Під час виконання службових обов'язків він підпорядковувався повітовому комендантові державної поліції. Рішення про створення й ліквідацію дільниці приймав воєвода за поданням старости повіту. Водночас староста був зобов'язаний узгоджувати своє рішення з керівником відповідного повітового управління державної поліції [27, с. 80].

Зазвичай поліцейська дільниця охоплювала територію однієї гміни. Однак нерідко її повноваження поширювалися і на сусідні гміни, якщо це було потрібно для підтримання правопорядку. При цьому враховували стан комунікацій і рельєфну характеристику території. Правом утворення або ліквідації поліцейських дільниць наділено воєводу, який попередньо погоджував це питання з окружним комендантом поліції. Головне завдання адміністративних дільниць полягало в підтриманні правопорядку за допомогою патрулювання вулиць [27, с. 81].

Джерела повідомляють про функціонування польської поліцейської дільниці в Олиці восени 1920 р., тобто ще до офіційного утворення Волинського воєводства. Станом на листопад 1920 р. міський Олицький постерунок складався з п'яти осіб і територіально належав до Дубенського повіту Управління тимчасових та етапних теренів [3, арк. 12]. Де-факто до 1921 р. Олицький постерунок виконував функцію центру однойменного поліцейського району Дубенського повіту. Окрім того, такі центри існували ще в Берестечку, Млинові, Вербі й Мізочі [21, арк. 1]. Із 1921 до кінця 1924 р. Олицький постерунок входив до Дубенського повітового управління державної поліції. Натомість із 1 січня 1925 р. він став складовою частиною Луцького повітового управління державної поліції.

У другій половині 1920-х рр. в Олиці функціонувало вже два постерунки державної поліції – адміністративний і залізничний. Станом на грудень 1930 р. особовий склад адміністративної дільниці нараховував сім осіб (п'ять постерункових, один пшодовник та один старший пшодовник); у той самий час у залізничному постерунку служило п'ять поліцейських (чотири постерункові й один пшодовник) [2, арк. 23].

У жовтні 1929 р. Олицьким залізничним постерунком державної поліції керував старший постерунковий Шчепаняк [8, арк. 1]. Натомість у січні 1930 р. зазначеною вище дільницею державної поліції відав старший постерунковий Велебновський, якого восени 1932 р. змінив А. Пшисенжний [11, арк. 1]. Він обіймав цю посаду щонайменше до кінця 1933 р. [14, арк. 2; 20, арк. 3].

Станом на 1931 р. комендантом адміністративного постерунку державної поліції в Олиці був пшодовник Г. Пекард, під керівництвом якого працювало шестеро рядових службовців [10, арк. 12]. На початку 1934 р. Олицький залізничний постерунок державної поліції очолив старший постерунковий Р. Цибульський.

На початку січня 1933 р. керівник Луцького повітового управління державної поліції комісар В. Клечевський прийняв рішення перенести Олицький залізничний постерунок поліції до Цуманя. Відповідно до реорганізаційних процесів, в Олиці мав залишитися лише один адміністративний постерунок, компетенція якого охоплювала б залізничний вокзал і місцевість Пальче [15, арк. 9]. Однак реорганізація постійно зволікалася, поки зовсім не була відмінена. Підтвердження функціонування Олицького залізничного постерунку поліції у квітні 1933 р. знаходимо в книзі фіксації службового патрулювання, де, зокрема, зазначено, що станом на 10 квітня особовий склад цього підрозділу поліції складало чотири особи [16, арк. 1–2]. Олицький залізничний постерунок поліції провадив діяльність і в лютому 1934 р. [18, арк. 10]. Станом на 1939 р. в Олиці було два поліцейські пости (залізничний та адміністративний, який розташовувався в замку князя Радзивіла). Службово вони належали до Луцького повітового управління державної поліції [28, с. 279–293].

Поліцейські містечка Олика займалися підвищенням власного професійного рівня. Зокрема, службовці залізничного постерунку вдосконалювали фахову кваліфікацію за допомогою підготовки спеціальних письмових завдань на різні теми. Так, у грудні 1933 р. старший постерунковий І. Пшибильський підготував твір на тему «Боротьба з підривною акцією». У цій роботі серед організацій антидержавної спрямованості виділялися Українська військова організація та Комуністична партія Західної України [13, арк. 19]. Письмова робота постерункового А. Сєка торкалась обов'язків чергового на поліцейському посту [13, арк. 21–22]. Реферат постерункового А. Добоша стосувався боротьби з лихварством [13, арк. 25].

Виконання поліцейськими дільницями Волині своїх службових обов'язків інспектувалося вищими керівними структурами. Під час інспекції перевіряли штат, стан професійної підготовки й фізичного здоров'я службовців, матеріальне забезпечення дільниці, оцінювали ефективність її діяльності з дотримання правопорядку, ведення службової документації тощо.

Правоохоронці Олики проводили різнопланову діяльність. Так, на початку 1920-х рр. службовці постерунку долучалися до контролю торгівлі, адже, відповідно до розпорядження властей, окремі види споживчих товарів було заборонено вивозити за межі повіту [3, арк. 2]. Окрім того, місцеві поліцейські

Олики здійснювали нагляд за санітарним станом містечка, зокрема контролювали своєчасне прибирання вулиць, очищення тротуару від снігу та бруду, вивіз сміття тощо [3, арк. 3–5].

Місцем концентрації злочинних елементів в Олиці у 1921–1922 рр. був місцевий ярмарок, який перебував під наглядом поліцейських. У цей період поліція мала чимало роботи з пошуком дезертирів, наглядом за особами нелояльними до польської влади. Однак до 1924 р. правоохоронцям удалося стабілізувати ситуацію у вказаних напрямках [4, арк. 3].

Складовою частиною служби поліцейського на посту було патрулювання означеного терену, яке фіксувалось у відповідній книзі, де зазначали дату й час патрулювання та його результати [12, арк. 1–198]. До обов'язків поліцейських входили також підготовка для адміністративних органів влади характеристик на окремих осіб, зокрема тих, які претендували на посади в органах місцевого самоврядування (наприклад на солтківські уряди) [5, арк. 1–12; 6, арк. 8–11, 13–25].

Крім того, поліцейські здійснювали нагляд за окремими особами та за суспільно-політичним життям загалом. Так, 9 січня 1926 р. комендант постерунку державної поліції в Олиці отримав лист від керівника Луцької експозитури політичної поліції з проханням нагляду за мешканцем с. Пальче Т. Бортніком, який, за інформацією спецслужб, здійснював листування з жителем СРСР М. Корнійчуком і мав комуністичні погляди [7, арк. 5]. На початку березня 1926 р. список «підозрілих» осіб із терену постерунку державної поліції в Олиці складався з дев'яти осіб, із них четверо були православними святениками, один – колишній учитель, один – робітник, один – торгівець, один – колишній службовець пошти, один – особа, яка виїхала на проживання в СРСР [7, арк. 52]. У 1931 р. комендант постерунку державної поліції в Олиці повідомляв Луцького повітового старосту про результати виборів до Олицької міської ради, які відбулися 12 липня того ж року [9, арк. 1].

У середньому один раз на місяць керівники поліцейських дільниць збиралися на службові наради, які проводилися під керівництвом повітового коменданта державної поліції. В одному з розпоряджень окружного поліцейського керівництва чітко сформульовано вимоги до вищезазначених нарад: «1. Нарadi повинні проводитись як правило в день виплати заробітної платні; 2. Повітове управління зобов'язане попередньо повідомити керівників про питання внесені на порядок денний; 3. Комендант дільниці повинен з'явитись на таке зібрання в новому мундирі, поголеним та вимитим. Коменданти дільниць, які приїздять на нараду возом або приходять пішки, зобов'язані попередньо вичистити взуття та одяг; 4. Час проведення наради повинен бути погоджений з усіма її учасниками; 5. Перед початком наради найстарший із комендантів проводить «шикування» усіх присутніх; 6. Після складання рапорту керівники постерунків впродовж години зобов'язані виконувати вправи, пов'язані із професійним вишколом; 7. Опісля повітовий комендант проводить огляд своїх підлеглих: перевіряє зброю, амуніцію, кайданки, обмундирування, білизну, а також ноги, вуха та зуби (на предмет чистоти). Таку перевірку необхідно робити скрупульозно [...]; 8. Повідомляючи про заплановану нараду, повітовий комендант зобов'язаний поінформувати керівників дільниць про вид зброї (карабіни або револьвери), з яким необхідно прибути на засідання; 10. Під час засідання необхідно детально розглянути всі питання порядку денного; 11. Хід наради повинен бути зафіксований у протоколі (протокол зобов'язані підписати усі її учасники)» [27, с. 199–200].

Водночас проводили й наради комендантів постерунків окремих поліцейських постів. Так, 1 жовтня 1932 р. відбулася зустріч комендантів постерунків у Ківерцях, Піддубцях й Олиці. На ній керівник Олицького адміністративного постерунку поліції пшодовник Г. Пекард висловив пропозицію більш тісної співпраці між підрозділами поліції. Комендант Ківерцівського постерунку поліції, пшодовник Е. Кенкусь запропонував взаємне інформування сусідніх підрозділів поліції про найважливіші злочини з метою взаємодопомоги. Такі контакти повинні відбуватися виключно в телефонному режимі, оскільки, на думку Е. Кенкуся, письмові повідомлення не дали б бажаного результату [14, арк. 2].

Окрім того, на вищевказаній зустрічі піднімали питання забезпечення правопорядку під час призовної кампанії, а також участі в навчаннях резервістів. Учасники наради також обмінялись інформацією щодо активних діячів комуністичного й українського націоналістичного рухів із метою стеження за ними [14, арк. 2].

27 листопада 1933 р. в Олиці відбулася чергова спільна нарада комендантів поліцейських постерунків Софіївки, Ківерець, Піддубців й Олики (залізничного та адміністративного). На засіданні порушувалися питання політичних і кримінальних злочинів. Щодо перших комендант Ківерцівського постерунку поліції пшодовник Е. Кенкусь повідомив про розшук члена Центрального комітету КПЗУ Т. Грабєня, який, за інформацією правоохоронних органів, повернувся з Радянської Росії, змінив свій зовнішній вигляд та може переховуватися на Поліссі. Присутній на засіданні пшодовник Гідлевський поінформував присутніх про ухилення від поліцейського нагляду мешканця села Сільно М. Аркушина,

який підозрювався в участі в комуністичній та антишкільній акції. Комендант Ківерцівського постерунку поліції пшодовник Е. Кенкусь рекомендував звернути увагу на колишнього війта гміни Сільно Я. Волошина, котрого підозрювали в контактах з Організацією українських націоналістів (ОУН). На вищевказаній нараді також порушували питання контролю кореспонденції Олицького поштового відділу [14, арк. 5].

На початку лютого 1933 р. залізничний постерунок поліції в Олиці отримав повідомлення від заступника коменданта Луцького повітового управління державної поліції, підкомісара К. Собеского щодо необхідності посилення служби на залізничному вокзалі 3–4 лютого, 1–3 березня та 3–5 квітня у зв'язку з прибуттям призовників [15, арк. 1]. У серпні того ж року на території Олицького залізничного постерунку поліції зафіксовано чотири випадки злочинів, пов'язаних із нанесенням тілесних ушкоджень, чотири факти крадіжок та шість інших злочинів. Уже у вересні поліція зафіксувала два політичні злочини, чотири факти крадіжок та шість інших злочинів [20, арк. 1–2].

16 лютого 1934 р. керівник Луцького слідчого відділу державної поліції комісар В. Клечевський звернувся до Олицького залізничного постерунку з дорученням провести розслідування в справі розповсюдження комуністичних листівок у селах Башлики й Дубище [17, арк. 7]. Уже в березні того ж року в Башликах поліція зафіксувала поширення листівок Міжнародної організації допомоги революціонерам [17, арк. 11]. У 1935 р. олицькі поліцейські, відповідно до доручень Луцького повітового управління поліції, займалися виявленням членів і симпатиків ОУН. Із цією метою постерункові проводили таємну розвідку [19, арк. 61, 64, 66, 69, 78].

Висновки та перспективи подальшого дослідження. Отже, польська державна поліція в Олиці між двома світовими війнами була представлена двома постерунками (дільницями) (адміністративною й залізничною), у кожній із яких працювало близько 5–7 службовців. Практичну діяльність місцеві поліцейські здійснювали здебільшого за допомогою патрулювання службового терену. Правоохоронці контролювали санітарний стан Олики та однойменної гміни, проводили розшукові заходи щодо дезертирів, протидіяли різним кримінальним злочинам; наглядали за окремими особами й за суспільно-політичним життям загалом задля виявлення нелояльних осіб щодо чинної влади, а також знешкодження учасників комуністичного та українського націоналістичного підпілля. Матеріал, який зберігається у фондах Державного архіву Волинської області, дає змогу поглибити вивчення окремих напрямів діяльності поліції в Олиці.

Джерела та література

1. Гон М. М. Зовнішній чинник антипольського повстанського руху на Волині (1921–1925). *Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету: актуальні проблеми вітчизняної та всесвітньої історії*. 2005. № 4. С. 55–61.
2. Державний архів Волинської області (далі – ДАВО). Ф.1. Оп. 1. Спр. 1273.
3. ДАВО. Ф. 140. Оп. 1. Спр. 1.
4. ДАВО. Ф. 140. Оп. 1. Спр. 16.
5. ДАВО. Ф. 140. Оп. 1. Спр. 25.
6. ДАВО. Ф. 140. Оп. 1. Спр. 42.
7. ДАВО. Ф. 140. Оп. 1. Спр. 37.
8. ДАВО. Ф. 140. Оп. 1. Спр. 65.
9. ДАВО. Ф. 140. Оп. 1. Спр. 97.
10. ДАВО. Ф. 140. Оп. 1. Спр. 105.
11. ДАВО. Ф. 268. Оп. 1. Спр. 9.
12. ДАВО. Ф. 268. Оп. 1. Спр. 10.
13. ДАВО. Ф. 268. Оп. 1. Спр. 11.
14. ДАВО. Ф. 268. Оп. 1. Спр. 13.
15. ДАВО. Ф. 268. Оп. 1. Спр. 21.
16. ДАВО. Ф. 268. Оп. 1. Спр. 22.
17. ДАВО. Ф. 268. Оп. 1. Спр. 24.
18. ДАВО. Ф. 268. Оп. 1. Спр. 25.
19. ДАВО. Ф. 268. Оп. 1. Спр. 28.
20. ДАВО. Ф. 268. Оп. 1. Спр. 35.
21. Державний архів Рівненської області. Ф. 87. Оп. 1. Спр. 12.
22. Зайцев О. Ю. Представники українських політичних партій Західної України в парламенті Польщі (1922–1939). *Український історичний журнал*. 1993. № 1. С. 72–83.
23. Купчик О. Р. Волинь у експорті більшовицької революції до країн Європи (1920-ті роки). *Ukrainica Polonica*. 2005. № 2. С. 48–52.

24. Кучерепа М. М., Давидюк Р. П. Волинське Українське Об'єднання (1931–1939). Луцьк: Надстир'я, 2001. 420 с.
25. Кучерепа М. М. Український політичний рух на Волині у 1920-х роках: спроба концептуального бачення. *Велика Волинь*. 2003. Т. 30. С. 139–149.
26. Оксенюк Р. Н. Нариси історії Волині: 1861–1939. Львів: Вид-во Львів. ун-ту, 1970. 275 с.
27. Разиграев О. В. Польська державна поліція в Західній Волині у 1919–1926 рр. Луцьк: Волинські старожитності, 2012. 444 с.
28. Archiwum Akt Nowych. Zesp. 349. Sygn. 41.
29. Litwiński R. Korpus policji w II Rzeczypospolitej. Służba i życie prywatne. Lublin: Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie Skłodowskiej, 2007. 583 s.
30. Litwiński R. Policja Państwowa w województwie wołyńskim w latach 1921–1939. Organizacja i główne kierunki działania. *Ukrainica Polonica*. 2004. Т. 1. S.185–200.
31. Misiuk A. Policja Państwowa 1919–1939: powstanie, organizacja, kierunki działania. Warszawa: PWN, 1996. 370 s.
32. Peplowski A. Policja Państwowa w systemie organów bezpieczeństwa Drugiej Rzeczypospolitej. Szczepiwo: Wydawnictwo Wyższej Szkoły Policji, 1991. 192 s.
33. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 23 stycznia 1934 r. o zmianie granic miasta Ołyki w powiecie łuckim, województwie wołyńskim. *Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej (dalej: DzU RP)*. 1934. № 16. Poz. 127. S. 278.
34. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 16 lipca 1924 r. w sprawie podziału powiatu rówieńskiego na dwie jednostki administracyjne i kreowania powiatu kostopolskiego tudzież regulacji granic powiatów: rówieńskiego, dubnowskiego, łuckiego, ostrogського, krzemienieckiego i horochowskiego. *DzU RP*. 1924. № 68. Poz. 655. S. 998.
35. Ustawa z 24 lipca 1919 r. o Policji Państwowej. *Dziennik Praw Państwa Polskiego*. № 61. Poz. 363. S.635–641.
36. Ustawa z 4 lutego 1921 r. o unormowaniu stanu prawno-politycznego na ziemiach, przyłączonych do obszaru Rzeczypospolitej na podstawie umowy o preliminaryjnym pokoju i rozejmie podpisanej w Rydze 12 października 1920 r. *DzU RP*. 1921. № 16. Poz. 93. S. 216–217.
37. Wołyń w liczbach : zbiór tablic statystycznych, dotyczących województwa wołyńskiego/pod red. S. Witkowskiego i S. Landy. Łuck, 1939.

Разыграев Олег. Польская полиция в Олыке между двумя мировыми войнами: организация и деятельность. В статье на основе малоизвестных документов из фондов Государственного архива Волынской области освещается функционирование польской государственной полиции в Олыке в 1919–1939 гг. Особое внимание обращается на организационную структуру и основные направления деятельности. Установлено, что польская государственная полиция в Олыке между двумя мировыми войнами была представлена двумя постерунками (участками) (административным и железнодорожным), в каждом из которых работало около 5–7 служащих. Практическую деятельность полицейские в основном осуществляли путем патрулирования служебной территории. Правоохранители контролировали санитарное состояние Олыки и одноименной гмине, проводили розыскные мероприятия относительно дезертиров, противодействовали разной уголовной преступности, наблюдали за отдельными лицами и общественно-политической жизнью в целом с целью выявления нелояльных к действующей власти лиц, а также обезвреживания участников коммунистического и украинского националистического подполья.

Ключевые слова: полиция, Олыка, Волинь, безопасность, постерунок, организация.

Razyhrayev Oleh. Polish Police in Olyka Between two World Wars: Organization and Activities. In the article, based on little-known documents from the funds of the State Archive of the Volyn Region, is highlighted the functioning of the Polish State Police in Olyka in 1919–1939. Particular attention is paid to the organizational structure and main areas of activity. It was established that the Polish State Police in Olyka between the two world wars were represented by two posts (administrative and railway), each of which had about 5–7 employees. Practical activity of the police was mainly carried out by patrolling the service area. Law enforcers monitored the sanitary state of the Olyka, conducted searches regarding deserters, countered various types of criminality, watched the individuals and socio-political life in general in order to identify the disloyal people to the current government, as well as to neutralize the members of the communist and ukrainian nationalist underground.

Key words: police, Olyka, Volyn, security, post, organization.

Стаття надійшла до редколегії
11.10.2017 р.